

32. Aký vplyv mal na Ježiša svätý Ján Krstiteľ?

Tridsiatadruhá z 54 otázok o Ježišovi Kristovi a Cirkvi, na ktoré odpovedá tím profesorov histórie a teológie z Navarskej univerzity.

10.10.2023

Postava svätého Jána Krstiteľa zaujíma v Novom zákone a najmä v evanjeliách významné miesto. Hovorí sa o nej v najstaršej kresťanskej tradícii a vtlačila sa

hlboko do ľudovej zbožnosti – sviatok jeho narodenia sa s veľkou slávou oslavuje už od nepamäti. V posledných rokoch sa stal stredobodom pozornosti znalcov Nového zákona a počiatkov kresťanstva. Kladú si otázku, čo môžeme zistiť o vzťahu Jána Krstiteľa a Ježiša z Nazareta z hľadiska historickej kritiky.

O Jánovi Krstiteľovi rozprávajú dva druhy zdrojov – kresťanské a svetské. Ku kresťanským patria štyri kánonické evanjeliá a gnostické Tomášovo evanjelium. Najdôležitejší mimokresťanský zdroj je od Flavia Jozefa, ktorý venoval veľkú časť svojej knihy Židovské starožitnosti (18,116-119) mučeníckej smrti Jána Krstiteľa z rúk Herodesa v pevnosti Machaerus (Perea). Ak máme zvážiť prípadný vplyv týchto prameňov, je vhodné sa zamerať na to, čo sa vie o živote, správaní a posolstve týchto dvoch postáv.

1. Narodenie a smrť. Ján Krstiteľ bol súčasníkom Ježiša, určite sa narodil krátku dobu pred ním a svoj verejný život tiež začal skôr. Pochádzal z kňazskej triedy (Lk 1), aj keď nikdy svoj úrad nevykonával, a predpokladá sa, že kvôli správaniu a zotrúvaniu kňazov mimo chrámu sa staval proti tomu, akým spôsobom svoj úrad vykonávajú. Čas trávil na púšti v Judsku (Lk 1,80), no nezdá sa, že by mal niečo spoločné so skupinou žijúcou v Kumráne, lebo pri plnení zákonných predpisov (halakhot) sa nijako radikálne neprejavuje. Na smrť ho odsúdil Herodes Antipas (Jozef Flavius, *Židovské starožitnosti* 18,118). Ježiš strávil detstvo v Galilei a Jánom bol pokrstený v rieke Jordán. Vedel o smrti Krstiteľa a vždy sa o jeho postave, poslaní a prorockom poslaní vyjadroval pochvalne.

2. Správanie. O jeho živote a správaní Jozef Flavius poznamenáva,

že bol „dobrý človek“ a že „k nemu prichádzalo veľa ľudí a s nadšením ho počúvali“. Evanjelisti sa vyjadrujú konkrétnejšie a hovoria o mieste, kde sa jeho verejný život rozvíjal, o Judsku a okolí rieky Jordán, o jeho úlohe proroka, ako našiel Ježiša Nazaretského, skutočného Mesiáša. Ježiš sa naopak od svojich spoluobčanov vonkajškom nijako neodlišoval: neobmedzoval svoje kázania na určité miesto, zúčastnil sa spoločného jedla v rodine, obliekal sa prirodzene, plnil všetky zákonné predpisy a dochádzal pravidelne do chrámu.

3. Posolstvo a krst. Podľa Jozefa Flavia Ján Krstiteľ „nabádal židov, aby sa cvičili v cnostiach, boli k sebe spravodliví a voči Bohu zbožní a neskôr aby prijali krst“. Evanjeliá dopĺňajú, že jeho posolstvo bolo o pokání, eschatologickom a mesiášskom: nabádal na obrátenie a učil, že Boží súd je blízko: príde ten,

ktorý „je mocnejší, ako som ja“, bude krstiť Duchom Svätým a ohňom. Jeho krst bol pre Jozefa Flavia „kúpeľom tela“ a znamením čistoty duše skrze spravodlivosť. Pre evanjelistov to bol „krst pokánia na odpustenie hriechov“ (Mk 1,4). Ježiš neodmieta posolstvo Krstiteľa, ale skôr sa od neho oddeľuje (Mk 1,15), aby hlásal kráľovstvo a všeobecnú spásu, a stotožňuje sa s Mesiášom, ktorého Ján ohlasoval, a otváral tak horizont eschatologický. A predovšetkým, zo svojho krstu robí zdroj spásy (Mk 16,16) a bránu k účasti na daroch, ktoré udelil učeníkom.

Na záver môžeme povedať, že medzi Jánom a Ježišom bolo mnoho styčných bodov, ale do dnešnej doby všetky známe údaje ukazujú, že Ježiš z Nazareta starozákonné koncepty Krstiteľa prekonal (obrátenie, etický postoj, mesiášska nádej) a predstavil nekonečný horizont spásy (Božie

kráľovstvo, všeobecné vykúpenie,
konečné zjavenie).

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/32-aky-vplyv-mal-na-jezisa-
svaty-jan-krstiteľ/](https://opusdei.org/sk-sk/article/32-aky-vplyv-mal-na-jezisa-svaty-jan-krstiteľ/) (29.03.2026)